

Tid Tisdagen den 17 juni 2014 kl 17.05 – 18.20
Plats Bolindersalen, Tekniska nämndhuset
Justerat Tisdagen den 17 juni 2014

Per Ankersjö

Katarina Luhr

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Per Ankersjö (C) ordföranden

Katarina Luhr (MP) vice ordföranden

Jonas Nilsson (M)

Torbjörn Erbe (M)

Per Ola Bosson (M)

Helena Levy (M)

Nils Ingelström (M)

Fredrik Canerstav (S)

Mats E. P. Lindqvist (MP)

Stellan F Hamrin (V) §§ 13-23

Tjänstgörande ersättare:

Magnus Liljegren (FP) för Frida Johansson Metso (FP)

Ellinor Rindevall (S) för Mikael Magnusson (S)

Måns Lönnroth (S) för Åsa Wester (S)

Rikard Warlenius (V) för Stellan F Hamrin (V) §§ 1-12

Ersättare:

Anders Thureson (M)

Eva Runvald (M)

Viktor Strååt (M)

Charles Berkow (MP)

Clara Lindgren (MP)

Rikard Warlenius (V) §§ 13-23

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Gunnar Söderholm, Håkan Andersson, Maria Arwidsson, Hanna Bjelkeland, Gustaf Landahl, Daniel Selin, Kristofer Stjernqvist, Eva Sunnerstedt, Maria Svanholm, Malin Täftefur, Emily Tjäder och Pia Winbladh Högfors samt personalföreträdaren Luis Lopez och borgarrådssekreteraren Albin Ring.

§ 19**Ingen Övergödning – Strategi för Stockholms län
Remiss från kommunstyrelsen dnr 000518/2014**

Dnr 2014-5452

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Magnus Liljegren (FP):

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i övrigt anföra följande:

Strategin berör ett angeläget område. Staden bedriver redan idag på flera håll ett aktivt arbete som syftar till att minska övergödningen i länet. Investeringen i och utbyggnaden av Henriksdals reningsverk med ny och mer effektiv reningsteknik är ett exempel. Arbetet med stadens framkomlighetsstrategi och andra åtgärder som syftar till att effektivisera och sänka utsläppen från trafiken är ett annat.

Som framgår av strategin behövs det för att kunna komma till rätta med problemen åtgärder på en rad olika områden. Ett av dessa är mycket riktigt produktionen och konsumtionen av livsmedel. Att olika typer av livsmedel har olika stor påverkan är också helt korrekt. Däremot är det allt för diffust att påstå att allt kött per definition skulle vara lika negativt ur klimathänseende eftersom klimat- och miljöpåverkan skiljer sig stort mellan olika typer av kött, hur det är producerat, hur det har transporterats et cetera. Likaså är det näppeligen politikens plats att bestämma över vad människor ska äta. Det valet måste alltid förbehållas den enskilde. Det är också viktigt att ha i åtanke att maten inte bara kan utgå från vad som ger minst miljöpåverkan vid produktion. Lika viktigt är att de som erbjuds mat i stadens verksamheter, såsom skolor, sjukhus och äldreomsorg, får näringsriktig och smakrik mat så att de kan äta sig mätta.

En mycket bättre lösning än ”köttfria dagar” är därför att säkerställa en valfrihet mellan olika rätter. Att erbjuda alternativa rätter har också visat sig leda till mindre matsvinn, vilket också är en viktig parameter i sammanhanget.

Enligt Stockholms stads riktlinjer för skolmåltider i grundskolan ska bland annat lunchen bestå av två huvudrätter per dag, varav en vegetarisk, matsedlarna ska vara säsonganpassade och skolorna ska sträva efter att öka mängden vegetabiliska samt ekologiska livsmedel. Dessa riktlinjer tar således hänsyn till den problemställning kring livsmedelsproduktionen som lyfts i strategin och överensstämmer också väl med livsmedelsverkets rekommendationer på området.

Självfallet måste både miljö- och klimatpåverkan från livsmedelsindustrin minska. Därom torde de allra flesta vara överens. Denna fråga bör dock inte lösas genom politiska pekpinnar i skolmaten. Ett mycket mer förutsägbart och effektivt sätt är istället att använda sig av marknadsekonomiska styrmedel enligt polluter pays principle i produktionsledet.

- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 2 juni 2014. Förvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Magnus Liljegren (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Fredrik Canerstam m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Magnus Liljegren (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Fredrik Canerstam m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

Strategin innehåller ett flertal viktiga åtgärder för att minska övergödningen till våra vattendrag. Dessa åtgärder måste alla inkorporeras i kommunens verksamhet. Då miljöpartiet länge har försökt lyfta frågan om minskad köttkonsumtion som en miljöåtgärd, t.ex. genom förslag om ”en köttfri dag” i Stockholms skolor, ser vi positivt på att detta är en av punkterna i strategin.

Särskilt uttalande lämnas av Fredrik Canerstam m.fl. (S) enligt följande:

Rapporten visar tydligt hur viktigt det är för en framtida god miljö i Stockholmsområdet att arbeta fokuserat med att minska övergödningen. Flera konkreta och positiva åtgärdsförslag lyfts fram, där bland annat integrering av de femton politiska miljökvalitetsmålen för minskad övergödning i andra processer är en viktig poängtering.

Att genomföra seriösa satsningar på kollektivtrafik samt att utveckla cykelvägbanenätet är givna fortsatta fokusområden.

Att satsa på att både servera mer vegetarisk mat i skolorna men även utbilda våra barn i att kunna laga vegetariskt, genom tex hemkunskapslektionerna, framkommer som mycket goda framtidssatsningar för att minska ned på köttkonsumtion och den mängd näringsämnen som förs in i landet.

Särskilt uttalande lämnas av Stellan F Hamrin (V) enligt följande:

Tillstyrka förvaltningens förslag till beslut.
Därutöver tillägga behovet av samlade åtgärder, restaurering av skadade vattenmiljöer och rening av avloppsvatten från alla fastigheter i länet.

Vi delar helt förvaltningens synpunkter rörande behovet av komplettera Vattenmyndighetens åtgärdsprogram med såväl en mer detaljerad geografisk upplösning som ett mer omfattande helhetstänkande. Ekologiskt funktionellt slutna

system måste hanteras separat samtidigt som hänsyn tas till det inflöde som sker från oftast uppströms men ibland ”nedströms” belägna vatten. Den senare aspekten är helt nödvändig för prioriteringen av åtgärder i tid och rum. För Stockholms del utgör Mälarens och Östersjön två sådana källor till inflöde av närsalter som måste beaktas och åtgärdas och där det krävs ett omfattande regionalt och nationellt samarbete.

Vi delar också förvaltningens synpunkter vad gäller begreppet ”Hållbar dagvattenhantering” och nödvändigheten av att ”öppna” vattensystemen och fördröja vattnets avrinning och därvid skapa ”översvänningsområden” på lämpliga platser. Trafiken spelar som förvaltningen påpekar stor roll som kvävekälla samtidigt som kollektivtrafiken utgör den enda långsiktiga lösningen. Detta understryker nödvändigheten av att Stoppa Förbifarten och istället använda resurserna till just kollektivtrafik.

Därutöver vill vi understryka behovet av åtgärder för att minska tillförseln av närsalter till Mälaren som helhet, vilket måste ske inom ramen för Mälarens Vattenvårdsförbund och där Stockholms kommun bör öka sin aktivitet. Inflödet av närsalter från Östersjön tills skärgården understryker behovet av att Stockholms kommun, som den historiskt störste förorenaren, tar ett betydligt större ansvar också ekonomiskt för Skärgården och att Regeringen kraftigt ökar sin satsning på restaureringen av Östersjön.

Vi vill också poängtera vikten av att restaurera skadade vattenmiljöer. V har tidigare lagt fram ett detaljerat restaureringsprogram för både sjöar, vattendrag och brackvatten och vill särskilt poängtera vikten av att utveckla musselodling och syresättning av bottenvatten i dessa sammanhang liksom av skyddszoner vid vatten på all odlad mark. Båda dessa åtgärder är kostnadseffektiva åtgärder i både sött, bräckt och salt vatten och utgör bra kollektiva lösningar som ersättning för mindre effektiva individuella insatser av ex. jordbrukare.

Vi vill också understryka nödvändigheten av att alla enskilda fastigheter inklusive fritidsfastigheter snaras förses med effektiva reningsanläggningar antingen genom anslutning till kommunala reningsverk eller genom enskilda eller gemensamma lösningar.

Beträffande Länsstyrelsens förslag vill vi påpeka att även om köttkonsumtionen måste minska av främst klimatskäl utgör

den ur övergödningssynpunkt inte något större problem så länge avloppsvattnet genomgår fastställd rening. Vi vill också påpeka att skapandet av kretslopp är viktigt men att hänsyn härvid måste tas till klimatkostnader i form av ex. transporter. Återvinning av fosfor är nödvändigt men det innebär inte med självklarhet att gödsling av åkrar med naturgödsel är den bästa lösningen, eftersom naturgödsel bidrar till övergödning i högre grad än handelsgödsel.

Vid protokollet
Kristofer Stjernqvist

Rätt utdraget intygar:
